

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pirmenybės Afrikai: Europos pilietinės visuomenės požiūris

(2006/C 195/25)

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalimi, 2005 liepos 14 d. nusprendė parengti nuomonę savo iniciatyva dėl *Pirmenybės Afrikai: Europos pilietinės visuomenės požiūris*

Išorės santykių skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2006 m. gegužės 4 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Adrien Bedossa.

427-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. gegužės 17–18 d. (gegužės 18 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 125 nariams balsavus už, nė vienam nariui nebalsavus prieš ir 1 susilaikius.

Santrauka

Šią nuomonę Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas parengė remdamasis AKR ir ES tęstinio darbo komiteto, kuris jau keletą metų stebi, kaip įgyvendinamas Kotonu susitarimas, ir kartu su AKR šalių pilietinės visuomenės organizacijomis aktyviai dalyvauja rengiant bei kuriant ekonominės partnerystės susitarimus (EPS), patirtimi.

Europos Komisijos komunikatas ⁽¹⁾ paskatino Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą apžvelgti šias politikos kryptis, atkreipiant ypatingą dėmesį į nevyriausybinį organizacijų dalyvavimą įgyvendinant Kotonu susitarimą ir ES pagalbos vystymuisi politiką. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas apgailestauja, kad šios politikos kryptys nepasiteisino, kadangi nei Europa, nei Afrika netesėjo savo pažadų. Pastebimas tam tikras atotrūkis tarp skelbtų ketinimų ir realių veiksmų vietos lygiu, kadangi pagalbos politika negali būti veiksminga, jei ji nėra rengiama vietos lygiu.

Kotonu susitarimas, visų pirma, yra tarpvalstybinis ir jame vietos pilietinei visuomenei ir jos veiklai skiriamas nepakankamas vaidmuo. Be to, šiame susitarime numatytos priemonės ir pagalba taip ir nebuvo realiai įgyvendintos.

Kadangi neskubama vystyti pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimų veiksmingai ir savarankiškai organizuoti savo veiklą, nederėtų stebėtis, kad kyla įvairių abejonių, būgštavimų ir klausimų dėl EPS ateities.

Nereikėtų užmiršti, kad Afrikos socialinė sankloda turi giliai įsišaknijusius socialinius ir politinius ypatumus, todėl jų suvokimas turėtų padėti įgyvendinti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nustatytus tikslus. Komitetas mano, kad siekiant šios naujos ir aukštesnės tikslus keliančios Europos strategijos sėkmės, pagrindinis jo uždavinys būtų remti pilietinę visuomenę — svarbiausią vystymosi politikos veikėją — ir atkreipti dėmesį į dvi pagrindines sritis, kurioms pilietinės visuomenės organizacijų veikla gali turėti didelės įtakos:

— Žemyno socialinę raidą atitinkantis valdymas. Toks valdymas turi atitikti šiuos reikalavimus:

- žmogaus teisių laikymasis,
- teisė į nepriklausomą ir decentralizuotą informaciją,
- atitinkamų šalių organizacijų ir administracinių įstaigų skaidrumas,
- kova su korupcija kaip didžiausia gero valdymo kliūtis,
- teisė į aprūpinimą vandeniu, sveikatos apsaugą ir švietimą,
- teisė į maisto saugą.

Siekiant įvykdyti šiuos reikalavimus, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ragina išplėsti ir palengvinti Afrikos pilietinės visuomenės organizacijoms galimybes gauti Bendrijos finansavimą, taip pat tiksliau nustatyti jos dalyvavimą apibrėžiant ir įgyvendinant bendradarbiavimo politiką bei strategiją.

— Kova su AIDS

Labai svarbus pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimas šioje kovoje, kadangi jos turi didesnes galimybes rūpintis sergančiais: imtis prevencinių veiksmų, diagnostikos, medicininės priežiūros ir t. t. Visų trijų pandemijų problemas reikėtų spręsti kompleksiskai, o pacientų asociacijos šioje kovoje yra pagrindinė jungiamoji grandis.

Europos Sąjunga privalo padėti išspręsti žmoniškųjų išteklių krizę, stiprindama techninius pajėgumus ir keldama dalyvių profesinę kvalifikaciją. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ragina visus politinius vadovus ir už ekonominius ir socialinius reikalus atsakingus asmenis vienyti šioje kovoje.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas tvirtina, kad būtina neatidėliojant aprūpinti vaistais („all-in-one“), kurių kainą reguliuotų tarptautinės instancijos, o Europos Sąjunga privalo panaudoti savo įtaką, kad būtų toliau tęsiamas ir spartinamas visiems prieinamas vakcinos kūrimas.

⁽¹⁾ ES strategija Afrikai: Europos ir Afrikos paktas Afrikos vystymuisi spartinti, COM(2005) 489 final.

1. Įžanga

1.1 2005 m. spalio 12 d. Komisija priėmė komunikatą Europos Vadovų Tarybai, Europos Parlamentui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Europos Sąjungos strategija Afrikai: Europos ir Afrikos paktas Afrikos vystymuisi spartinti“.

1.2 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pritaria pagrindinėms šio Europos ir Afrikos aukštus tikslus keliančio projekto gairėms ir nuoseklumo siekiui. Šį projektą skirtingai įvertino Afrikos nevyriausybinės organizacijos (NVO). Daugelį kartų nusivylusios organizacijos abejoja naujojo plano sėkme.

1.3 Šis dokumentas — ilgai trukusio darbo, kurio Europos Komisijos narys Louis Michel ėmėsi nuo pat 2004 m. lapkričio mėn. kadencijos pradžios, rezultatas. Įvertinus įvairialypį politinių kontekstą ir nevienodą, senas ištakas turintį išsivystymo lygį, 25 ES valstybėms narėms siūloma bendra bendradarbiavimo su Afrika politika, kuriai reikia suteikti naują kryptį.

1.4 Šios strategijos tikslai ypatingai aukšti: ji apima prioritetines sritis (žinoma, ne visas, kadangi jų yra labai daug), galinčias turėti įtakos žemyno vystymuisi.

1.5 Šiuo požiūriu strategija yra labai įkvėpanti, jos politinis akcentas nukreiptas į vystymą ir gali suteikti Europos Sąjungai galimybę išlikti įtakingiausiu Afrikos partneriu.

1.6 Naujuoju metodu siekiama geriau derinti veiksmus Europos lygiu ir apjungti Bendrijos patirtį, kadangi tai padės sustiprinti Europos Sąjungos veiksmus tais atvejais, kai stiprios Europos labiausiai pasigendama.

2. Bendrosios pastabos

2.1 Dažnai bandoma įspėti dėl nelaimių, galinčių ištikti Afriką, jei Europoje ir pasaulyje nebus imtasi skubių veiksmų.

2.2 Jei Afrika negalės vystytis savarankiškai, migracijos, ligų, kartu ir aplinkos apsaugos problemos, norime to ar ne, tik gilės.

2.3 Privalome tai suprasti ir dar kartą pamąstyti apie išsivysčiusių šalių pagalbą Afrikai. Jau ne pirmą kartą nerimaujama dėl tokios padėties, o kai kurie politiniai vadovai ir už ekonominius reikalus atsakingi asmenys atvirai ragina stebėti išsivysčiusių šalių „veidmainiavimą“.

2.4 Manoma, kad, nuolat didėjant migracijai, grėsmė ateinančiais metais dar labiau stiprės. Afrikos gyventojų skaičius dar labiau išaugs, o ekonominio vystymosi perspektyvos lieka

labai neaiškios. Gyventojai turi teisę siekti gerovės, kol nebus išspręstos įsisenėjusios vandens trūkumo, sveikatos apsaugos, švietimo ir maisto saugos problemos. Europos Komisijos pirmininkas taip pat yra susirūpinęs, kadangi jis pareiškė, jog reikia kovoti su struktūrinėmis Afrikos atsilikimo priežastimis. Jau prieš keletą mėnesių numatytas šios naujos strategijos paskelbimas sutapo su krize Seutoje ir Melilijoje.

2.5 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas puikiai supranta šio komunikato tikslus:

— stiprinti Afrikos vystymosi politikos nuoseklumą,

— tvirtas noras iki 2015 m. Afrikoje įgyvendinti tūkstantmečio plėtros tikslus (TPT), sutelkiant pastangas ir apibrėžiant pagrindinius tikslus. Siekdamas teigiamų rezultatų, Europa ir Afrika turi susitarti, kadangi tik imantis veiksmų galima išspręsti pagrindines problemas — ligų, vandens trūkumo, švietimo ir užimtumo. Europos Komisija tikisi, kad naujoji strategija greitai duos teigiamų rezultatų, kadangi, turime tai pabrėžti, ji parengta glaudžiai bendradarbiaujant su afrikiečiais.

2.6 Vis dėlto Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas abejoja, ar šie tikslai nėra pernelyg sunkiai pasiekiami, visų pirma dėl šių priežasčių:

— daug neįvykdytų pažadų. Pastebimas aiškus atotrūkis tarp paskelbtų ketinimų ir veiksmų vietos lygiu, kadangi pagalbos politika negali būti veiksminga, jei ji rengiama nebendradarbiaujant su aktyviai dirbančiomis vietos organizacijomis. Tiesioginė pagalba pilietinei visuomenei, numatyta Kotonu susitarime, nebuvo ilgą laiką įgyvendinta, kadangi Kotonu susitarimas visų pirma yra tarpvalstybinis ir jame nebuvo deramai įvertinta vietos pilietinė visuomenė ir jos veikla;

— pagrindinė žemyno problema — AIDS. Prireikė penkiolikos metų, kad įvertintume tikrąsias mūsų galimybes padėti Afrikai;

— sunkumai, atsirandantys dėl valdymo trūkumų šiose šalyse, ypač begalinių įsiskolinimų problema, kylanti dėl neteisėtai ir nedemokratiškai paskirtos valdžios.

2.7 Šiems aukštiesiems tikslams įgyvendinti būtinos trys išankstinės sąlygos:

— siekti kuo didesnio piliečių saugumo,

— remiantis Kotonu, ypač Ekonominės partnerystės susitarimais (EPS), siekti deramo ekonomikos augimo,

— siekti geresnio valdymo visame pasaulyje.

2.8 Reikėtų pastebėti, kad šiuo tikslu labai didinami bendri Europos Sąjungos ir Didžiojo aštuoneto (G8) ištekčiai. Po dešimties metų jų padvigubės ir pusė jų bus skirta Afrikai. Praeityje neįvykdyti abipusiai pažadai įspėja, kad reikia būti atsargiems. Nors pažadų tikrai buvo duota daug, reikėtų pabrėžti, kad kai kurių išsivysčiusių šalių reali pagalbos suma pastaraisiais metais sumažėjo.

2.9 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pritaria šio Komunikato idėjoms, ypač dėl žmogaus teisių politikos apibrėžimo. Nors nuo 2001 m. žmogaus teisių srityje ir kai kurių šalių demokratizacijos procese padaryta didelė pažanga, reikėtų dar labiau skatinti žmogaus teisių ir demokratijos stiprinimą. Siekiant skleisti teisingumo ir teisinės valstybės principus, reikėtų remti pilietinės visuomenės stiprinimą ir formavimą, ypatingą dėmesį skiriant socialiniams partneriams, kurių dialogas turi būti užtikrintas vadovaujantis Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) taisyklėmis.

2.10 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas mano, kad, siekiant apibrėžti prioritetus, būtina nuodugniau išnagrinėti išskylančius svarbius klausimus:

- Bendrijos politikos kryptių koordinavimas, ypač svarbu užtikrinti valstybių narių politikos kryptių koordinavimą;
- tęsti apmąstymus ir kurti naujas solidarumu pagrįstas finansavimo formas, visų pirma suteikiant paramą tęstinio darbo grupei, sudarytai 2006 m. vasario mėn. Paryžiaus konferencijoje ir ieškančiai naujų finansavimo formų, galinčių papildyti valstybių pagalbą;
- išanalizuoti ir organizuoti būtiną regioninę integraciją ir tarpregioninę politiką; visų pirma, konkrečius socialinius ir aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkančio konkurso tvarka sukurti tarpregionines infrastruktūras. Tai padėtų susikurti regionų valdžios institucijoms;
- išsamiai išnagrinėti emigracijos problemą, sudarant galimybę stabilizuoti gyventojų skaičių Afrikoje. Todėl būtina, kad Europos Sąjunga aiškiai ir nedviprasmiškai suvoktų padėtį: Vidurio ir Pietų Afrikoje migruojama pirmiausia iš kaimo vietovių. Todėl Europos Sąjunga, glaudžiai bendradarbiaudama su pilietinės visuomenės organizacijomis, privalo negailėti pastangų kaimo politikai apibrėžti ir įgyvendinti, kadangi tokia politika padėtų ieškoti galimybių šiuose regionuose išspręsti apsirūpinimo maisto produktais problemas;
- galiausiai, sustiprinant valdymo vaidmenį, pilietinės visuomenės dalyvavimas turi būti veiksmingas, kadangi (privalome tai pasakyti) Kotonu susitarimas šiuo požiūriu yra labai nuvilniantis, o Europos ir Afrikos forumas nedavė esminių rezultatų. Laikantis gero valdymo principų vals-

tybėse partnerėse reikėtų įvykdyti šiuos daugelį aspektų apimančius reikalavimus:

- žmogaus teisių laikymasis,
- lyčių lygybė,
- teisė į nepriklausomą ir decentralizuotą informaciją,
- vyriausybinių organizacijų ir jų administracijos skaidrumas,
- kova su korupcija — pagrindine gero valdymo kliūtimi,
- teisė į aprūpinimą vandeniu, sveikatos apsaugą ir švietimą,
- šešėlinės ekonomikos, kuri kai kuriose šalyse sudaro 80 proc. visos vykdomos veiklos, palaipsniui naikinimas.

2.11 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas taip pat primena, kad kaimo plėtra, kurios svarba buvo dažnai nepakankamai įvertinta, yra aiškus prioritetas ir reikalauja ypatingo dėmesio. Žemės ūkis Afrikoje yra ypač svarbus dėl jau ne kartą minėtų priežasčių: apsirūpinimas maisto produktais, kuris yra svarbiausia vystymosi sąlyga, ir gyventojų skaičiaus stabilizavimas. Didžiausią aktyvios pilietinės visuomenės dalį sudaro ūkininkai ir gyvulių augintojai, todėl, rengiant kaimo plėtros politiką, labai svarbu suprasti jų problemas ir, tikintis didesnės sėkmės, juos įtraukti į šios politikos įgyvendinimą.

2.12 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas primena, kad infrastruktūros problema išlieka ypač aktuali, kadangi jos paprasčiausiai nėra arba ji sunkiai išsivaizduojama šioje srityje. Šis teiginys tinka ir nacionalinėms ar tarpregioninėms ryšio priemonėms, ir geopolitinės svarbos problemai — aprūpinimui vandeniu.

2.13 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas reikalauja, kad būtų sustabdyta bet kokia tiesioginė parama iš biudžeto.

2.14 To nebus galima pasiekti, jei prie bendro geresnio valdymo, kuris svarbus visoms valdžios, ekonominėms ir socialinėms institucijoms, neprisidės pilietinės visuomenės suinteresuoti subjektai.

3. Konkrečios pastabos

Tokiomis aplinkybėmis Afrikos problemos buvo svarbiausios 2005 m. tarptautinėje darbotvarkėje. G8 aukščiausio lygio susitikime Škotijoje praėjusių metų liepos mėnesį, 60-ųjų JTO metinių minėjime Niujorke, neseniai įvykusiame metiniame Bretton Woods institucijų pasitarime Tony Blair, Horst Kohler ir netgi naujai išrinktas Pasaulio banko prezidentas Paul Wolfowitz pritarė būtinybei gelbėti Afrikos šalis nuo pražūties.

Todėl Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir nori atkreipti ypatingą dėmesį į skubių sprendimų reikalaujančias problemas, apie kurias ne kartą yra pasisakęs išreiškdamas įvairias pozicijas:

- suteikti pirmenybę Afrikai, žinoma, būtina, bet taip pat svarbu, įgyvendinant naujo valdymo principus, sudaryti galimybes pilietinei visuomenei įvairiapusiškai ir aktyviai dalyvauti.
- AIDS turi būti paskelbta neatidėliotino sprendimo reikalaujančia problema, kadangi šiuo metu mūsų akivaizdoje ir mums gana abejingai stebint vyksta dar viena „tragedija“.

3.1 Pirmenybė Afrikai

3.1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pritaria Europos Komisijos ketinimui į Europos Sąjungos pagalbos vystymuisi prioritetas zonas įtraukti Vidurio ir Pietų Afrikos šalis. Tačiau, siekiant veiksmingumo, reikėtų geresnio valdymo Afrikoje tiek nacionaliniu, tiek ir regionų lygiu, kadangi tai svarbu ir tarpvalstybinėms Afrikos organizacijoms, valstybėms ir pilietinės visuomenės organizacijoms. Pastarosios, būdamos nepriklausomos (tačiau reikėtų dar labiau skatinti šių organizacijų nepriklausomybę), arti gyventojų ir galinčios reaguoti, yra pajėgios padėti tiesiogiai susijusioms gyventojų grupėms iš tiesų dalyvauti vystymosi politikos įgyvendinimo procese. Afrikos atsilikimo priežastys yra labai įvairios, tačiau vienos svarbiausių ir turinčių didelį poveikį — tai pilietinės visuomenės savarankiškumo ir jos stiprinimo stoka. Kotonu susitarime apibrėžta delegavimo koncepcija, sukurta pirmiausia šioms problemoms spręsti, yra neveiksminga, kadangi susitarime numatyta tiesioginė (o tik sąlyginė) pagalba asociacijoms yra sunkiai įgyvendinama.

3.1.2 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas siūlo:

- Sudaryti daugiau ir geresnių galimybių Afrikos pilietinės visuomenės organizacijoms gauti Bendrijos finansavimą. Užtikrinti galimybes gauti tiesioginę pagalbą nacionaliniu lygiu. Be to, papildant nacionalines programas, turi būti sukurta horizontali programa nevalstybiniais suinteresuotiems subjektams finansuoti;
- išplėsti ir susisteminti pilietinės visuomenės dalyvavimą apibrėžiant ir įgyvendinant bendradarbiavimo politiką bei strategiją, siekiant skatinti jos dalyvavimą vystymosi procese ir taip prisidėti prie gero valdymo kūrimo. Jei ir pastebima vienokia ar kitokia pažanga, tai tik todėl, kad jau išgirstama visuomenė, kuri išdėsto savo nuomonę pamažu ir užtikrintai, pasitelkdama socialinius partnerius, patikimas ir garbingas asociacijas, pirmiausia tas, kurios imasi skatinti

moterių ir vyrų lygybę, vietos ekonomikos vystymą, švietimą ir informaciją.

3.1.3 Europos Sąjunga mano, kad būtina laikytis žmogaus teisių srityje skelbiamų vertybių. Todėl Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ragina, kad Europos Sąjungos parama pilietinei visuomenei taptų realybe, o atsižvelgiant į problemas žmogaus teisių srityje būtina:

- laikytis pragmatiškos pozicijos apibrėžiant paramą,
- surasti tikrus partnerius, gebančius dalyvauti dialoge su vyriausybėmis, visų pirma sukuriant nepriklausomų NVO tinklus;
- teikti projektų pasiūlymus, kad būtų užtikrintas jų finansavimas, o mikroprojektus įgyvendinti vietos lygiu;

3.1.4 Su tais pačiais sunkumais galima susidurti ir vykdant ekonominės partnerystės susitarimus (EPS). Siekiant įvykdyti tikrą bendros rinkos programą, kaip tikrą reformų programą, reikėtų pastebėti, kad:

- pilietinės visuomenės ir Afrikos gyventojų žmogiškieji ir techniniai gebėjimai dar vystomi labai ribotai, ypač kai kalbama apie moteris;
- jei tikslinga Europos Sąjungos pagalba būtina gamybos veiksniams stiprinti, tai daryti reikėtų veiksmingiau, o vykdant EPS programą, būtina turėti suderintus tarptautinius tinklus.

3.1.5 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas atkreipė dėmesį į pradėtas derybas, kuriomis siekiama sudaryti EPS su įvairiomis regionų grupėmis, ir tikisi, kad proceso pabaigoje suklestės prekyba, kuri turės teigiamą poveikį tvariam vystymuisi ir padės panaikinti skurdą. Tačiau siekdamas, kad šie susitarimai būtų naudingi gyventojams, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ragina įvykdyti šiuos reikalavimus:

- skleisti kiek įmanoma išsamesnę informaciją, kuri suteiktų galimybę pilietinės visuomenės organizacijoms nuolat dalyvauti derybose ir rengiant poveikio tyrimus tiek nacionaliniu, tiek regionu lygiu;
- skatinti privataus sektoriaus dalyvavimą derybose ir pagalbą stiprinant gebėjimus;
- integruoti socialinių pasekmių ir lyčių lygybės aspektus į poveikio tyrimus;
- suteikti prekybos susitarimams lankstumo, kuris padėtų jų vykdymo laikotarpiu apsaugoti tokius susitarimus pasirašiusias įmones, sukurti besikuriančią pramonei reikalingą apsaugą ir apsaugos priemones, kad ji gebėtų konkuruoti su naujomis išsivysčiusiomis šalimis.

— įvedus laikinas finansines kompensacijas, o kartu sudarius galimybę pasinaudoti lankstesnėmis priemonėmis, kad būtų išlaikoma bent minimali fiskalinė autonomija prekybos sektoriuje, būtina atkurti nuosavus išteklius. Iš tiesų, valstybių, praradusių viešuosius išteklius dėl muitų mokėčių mažinimo, finansinė padėtis dažniausiai jau yra nestabili ir jos negali užtikrinti minimalaus valstybės finansavimo švietimo ir sveikatos apsaugos srityse.

3.1.6 Tačiau, kad ekonominis vystymas duotų kuo daugiau naudos ir juo nebūtų piktnaudžiaujama, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pageidautų, kad teikiant Europos Sąjungos pagalbą Afrikos vystymuisi būtų atsižvelgta į socialinės sanglaudos ir visų piliečių galimybės gauti tinkamą darbą principus. Šių principų bus dar labiau laikomasi, jei vyks tikras socialinis dialogas, o žvelgiant dar plačiau, visų pilietinės visuomenės suinteresuotų subjektų dialogas.

3.1.7 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas siūlo: pritarti Europos Komisijos komunikate^(?) išsakytiems raginimams bendradarbiauti su Afrikos ekonominių, socialinių ir kultūros reikalų komitetais siekiant dalinantis patirtimi ir žiniomis, ypač stengtis, kad tokie komitetai taptų naudingais partneriais skiriant investicijas ir pagalbą pagal sektorių ir geografinius poreikius;

— prireikus dalintis savo patirtimi ir įgūdžiais nacionaliniu lygiu ir, atsižvelgiant į Afrikos šalių kultūrų ypatumus, raginti steigti ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas visose šalyse, kuriose tokių organizacijų dar nėra, ir remti jau susikūrusias, tačiau prarandančias matomumą ir įtaką; Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pastebi teikiančius vilčių požymius: vis didesnė teigiama Afrikos Sąjungos įtaka, Europos konsensusas dėl vystymosi tarp ES Tarybos, Europos Parlamento ir Europos Komisijos; tam tikrų regionų pilietinės visuomenės organizacijų, pavyzdžiui ūkininkų, VMĮ, socialinių partnerių ir kt., apjungimas į bendrą tinklą.

Todėl galima daryti išvadą, kad Europos Sąjunga suvokia, kad pilietinė visuomenė mažai dalyvauja, ir todėl būtina į ją atsižvelgti įgyvendinant naują strategiją.

3.2 Kova su pandemijomis

3.2.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ragina visus politinius vadovus ir už ekonominius ir socialinius reikalus atsakingus asmenis vienyti sprendžiant AIDS problemą. Taip pat jis palankiai vertina TDO (Tarptautinės darbo organizacijos) ir TLPSK (Tarptautinės laisvųjų profesinių sąjungų konfederacijos) vadovų apsilankymą Komitete, kurio metu jie pakvietė Komitetą bendradarbiauti įgyvendinant 2003 m. aštuoniose pietinėse Afrikos šalyse pradėtus kovos su pandemijomis planus.

3.2.2 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas privalo kalbėti apie šią kovą visose institucijose, regionų ir vietos seminaruose, plenariniuose posėdžiuose. Švietimo sistemos dėka ir pilietinės visuomenės suinteresuotiems subjek-

tams įtraukus šeimas, atsirado viltis, kadangi pirmą kartą pastebima, kad Senegale, Ugandoje, Zimbabvėje mažėja sergančiųjų AIDS, o gyvenimo trukmė pradėjo augti. Todėl negalima nuleisti rankų. Europos Komisija paskelbė kovos su AIDS planavimo vadovus, skirtus nacionaliniams partneriams.

3.2.3 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas tvirtina, kad šioje kovoje būtinos didelės lėšos vykdant nuolatinę prevencijos politiką ir taikant gydymo strategiją, kuri tapo įmanoma sukūrus efektyvias ir paprastas terapijos priemones, kurių visos kainos turi būti reguliuojamos Pasaulinės prekybos organizacijos TRIPS (sutartys dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba) sutartimi. Taip pat būtina remti patikimos ir visiems prieinamos vakcinų kūrimą.

3.2.4 Besivystančių šalių poreikiai kovojant su visuotinėmis pandemijomis, pirmiausia ŽIV ir AIDS, Vidurio ir Pietų Afrikoje, yra labai dideli, kadangi žmogiškosios, socialinės ir ekonominės pasekmės jau dabar yra katastrofiškos. Tai neatidėliotino sprendimo reikalaujanti problema, kadangi šalyse, kuriose sergančiųjų AIDS skaičius labai didelis (45–49 proc.), kyla bado grėsmė. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas Europos Sąjungai siūlo imtis veiksmų dviem lygiais:

— Pasauliniu lygiu

vykstant Dohos ciklo deryboms dėl Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) veiklos išplėtimo, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas rėmė ir toliau remia Europos Komisijos poziciją, skatinančią aprūpinti vaistais šalis, nukentėjusias nuo visuotinių pandemijų. Be to, naujos priemonės skatina Europos Sąjungą dalyvauti bendrame dialoge su JTO kovos su AIDS organizacijomis, Pasauliniais fondais, Jungtinių Tautų Organizacijos pabėgėlių reikalų vyriausiojo komisaro valdyba ir Pasaulio sveikatos organizacija.

— Nacionaliniu lygiu

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas laikosi nuomonės, kad pilietinės visuomenės organizacijos lengviausiai gali pasiekti kaimo vietovių gyventojus šalyse, kuriose trūksta infrastruktūros, o viešosios valdžios institucijos neturi pakankamai priemonių teikti būtinausias paslaugas visoje teritorijoje.

Todėl Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, atsiliepdamas į AKR šalių ekonominių ir socialinių partnerių prašymą, ragina, kad Europa sukurtų atskirą finansavimo sistemą ir leistų pilietinės visuomenės organizacijoms skleisti gyventojams informaciją apie pandemijas.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas mano, kad visų trijų pandemijų (AIDS, maliarijos ir tuberkuliozės) problemas reikia spręsti kompleksiskai ir remtis pilietine visuomene, visų pirma pacientų asociacijomis, kurios atstovauja sergantiems gyventojams. Šių asociacijų veikla šalyse, gaunančiose pagalbą, rodo, kaip pilietinė visuomenė gali prisidėti sprendžiant problemas.

Europos Sąjunga privalo padėti išspręsti žmogiškųjų išteklių krizę stiprindama žmogiškuosius ir techninius gebėjimus.

(?) 2005 m. balandžio mėnesio COM(2005) 132 „Paspirtinti pažangą siekiant Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimo – Europos Sąjungos įnašas“.

Žmogiškųjų išteklių ir gebėjimų sustiprinimas paskatins šias organizacijas kurti sąjungas ir partnerystes su visais suinteresuotais subjektais kovoje su pandemijomis.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas reikalauja, kad prevenciniams veiksams (pirmiausia sąlygų moterims planuoti šeimą sudarymui) ir pagalbai ligoniams bei jų artimiesiems būtų skiriama Europos finansinė parama.

3.2.5 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas mano, kad NVO, socialiniai partneriai or politiniai vadovai turėtų dar labiau susitelkti. Komitetas turi būti visų suinteresuotų subjektų veiklos koordinatorius šioje svarbioje kovoje. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nori būti šios kovos atidus stebėtojas, kadangi šis mušis yra svarbus ir

lemiamas visoms šalims, kuriose išplitusi epidemija. Nereikia savęs apgaudinėti: dėl suinteresuotų subjektų veiklumo stokos jau iškilo ir bado problema ten, kur plinta AIDS.

3.2.6 Reikėtų, kad Europos Sąjunga, sukurdama ypatingus partnerystės ryšius su Pasaulio prekybos organizacija (PPO), sutelktų dėmesį į vaistų kainų mažinimą. Komitetas ragina Europos Sąjungos valstybes nares prisijungti prie didelės apimties ir ilgalaikės vaistų finansavimo iniciatyvos (2006 m. vasario mėn. Paryžiaus konferencija). Jis pripažįsta, kad tokia iniciatyva sustiprintų nacionalinių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų dalyvavimą. Tarybos galėtų prisidėti prie iniciatyvos įgyvendinimo, vertinimo ir kontrolės, kad būtų užtikrintas realus šios naujos priemonės poveikis.

2006 m. gegužės 18 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkė

Anne-Marie SIGMUND

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų

COM(2005) 548 final — 2005/0221 (COD)

(2006/C 195/26)

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, 2005 m. lapkričio 28 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl *Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų*

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2006 m. gegužės 3 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėja Mária Herczog.

427-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. gegužės 17–18 d. (gegužės 18 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 124 nariams balsavus už, 2 — prieš ir 3 susilaikius.

1. Santrauka

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas vienareikšmiškai palaiko Komisijos rekomendacijas dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų, kurios visiškai atitinka žinių visuomenės siekiančią Lisabonos strategiją ir 2005–2008 m. užimtumo politikos gaires.

1.2 EESRK mano, kad pasiūlymas (jeigu jis bus įgyvendintas) gali sušvelninti šiuo metu darbo rinkoje kylančias problemas, visų pirma sumažinti esamos darbo jėgos pasirengimo ir ekonominių poreikių neatitikimą.

1.3 Mokymo srityje sutelkus dėmesį į bendruosius gebėjimus, būtų galima įgyvendinti pagrindinį bendrą tikslą —

pasiekti, kad, pabaigę pradinio ugdymo ir mokymo programas, jaunuoliai turėtų tokius bendruosius gebėjimus, kurie yra būtini žengiant į suaugusiųjų gyvenimą, ir sėkmingai įsilietų į darbo rinką kaip samdomi darbuotojai arba darbdaviai, o suaugusieji tokius gebėjimus galėtų ugdyti ir lavinti visą gyvenimą remdamiesi tvirtu bendrųjų žinių pagrindu, kuris yra viena pagrindinių gebėjimo nuolat prisitaikyti sąlygų.

1.4 EESRK mano, kad įgyvendinant šį tikslą ypač svarbu, kad mokytojai būtų tinkamai pasirengę tiek valstybinio švietimo, tiek profesinio ir suaugusiųjų mokymo srityje ir galėtų veiksmingai padėti besimokantiems įgyti bendruosius gebėjimus, ir, kita vertus — patys įgytų ir nuolat lavintų savo profesinei veiklai būtinus bendruosius gebėjimus.